

Motion till riksdagen 2024/25:803

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

Reglera rätten till hjälpmedel i en särskild lag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över möjligheten att stifta en separat hjälpmedelslag för att säkerställa en mer jämlik hjälpmedelsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det nuvarande hjälpmedelssystemet fungerar mycket långt ifrån tillfredsställande. Det förekommer att människor med funktionsnedsättning inte kan flytta dit arbete eller studier finns. Detta beror bland annat på att hjälpmedelsförsörjningen följer sjukvårdssystemet och regionerna, i stället för individen. Det förekommer också att människor som fått ett arbete blir förhindrade att ta det, på grund av alltför långa ledtider när det gäller utprovning av hjälpmedel. Båda dessa situationer, och andra likartade, är oacceptabla. Rätten till arbete är en mänsklig rättighet, också för människor med funktionsnedsättning. Funktionsrättskonventionen, som Sverige har ratificerat, innehåller i artikel 27 bland annat skrivningar om rätten att kunna förtjäna sitt uppehälle genom fritt valt eller antaget arbete på arbetsmarknaden och i en arbetsmiljö som är öppen, som främjar integration och är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det står också att staterna är skyldiga att skydda och främja förverkligande av rätten till arbete, också för personer som får en funktionsnedsättning när de redan är anställda, genom att vidta ändamålsenliga åtgärder, inklusive lagstiftning.

Den problematiska situationen har varit känd under lång tid och några åtgärder har också vidtagits. Bland annat kom 2017 en utredning om hjälpmedelsförsörjningen (*På lika villkor! Delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen* SOU 2017:43), men förslagen har hittills inte tagits vidare. Från funktionsrättsrörelsen, bland annat organisationen DHR, har också framförts att det finns förslag man hade önskat se, men som inte lades fram av utredningen. Ett av dessa är just förslaget om en särskild

hjälpmedelslag. I utredningen från 2017 föreslås nya regleringar i hälso- och sjukvårdslagen om bland annat avgifter, men någon egen lag föreslås inte.

Förutom den bristande eller långsamma tillgången till hjälpmedel finns också andra problem med dagens situation på hjälpmedelsområdet. I dag varierar eventuella avgifter kopplade till hjälpmedel kraftigt i Sverige och även utbudet av hjälpmedel varierar bland regioner. Det är naturligtvis inte tillfredsställande att personer kan få ett bättre eller sämre hjälpmedel beroende på var de bor. Den bristande tillgången till hjälpmedel innebär ett stort problem för de enskilda berörda personerna, men det är naturligtvis också ett problem för samhället i stort. Den otillfredsställande situationen leder till att det finns människor som skulle kunna ta lediga jobb, men som hindras enbart på grund av bristande tillgång till hjälpmedel.

I dag är sysselsättningsgraden drygt 50 procent för personer med funktionsnedsättning, att jämföra med övriga befolkningen där siffran är drygt 80 procent. Enligt organisationen DHR är de största förklaringarna till detta bristande fysisk tillgänglighet, okunskap och stelbenta tolkningar av service på kommunal och regional nivå.

Att reglera tillgången till hjälpmedel i en särskild lag menar vi skulle kunna komma tillrätta med några av problemen som människor med funktionsnedsättning möter idag och vi vill därför att en utredning om detta tillsätts.

Ulrika Westerlund (MP)

Märta Stenevi (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Jan Riise (MP)